

PROGRAM: CARMEN.

Fra: Arena di Verona 2022

Varighed: 2:54 uden pause

Opera af George Bizet

Dirigent: Marco Armiliato

Instruktion: Franco Zeffirellis (*)

Carmen: Elina Garanča

Don José: Brian Jagde

Escamillo: Claudio Sgura

Michaele: Maria Teresa Leva

HANDLINGEN.

1. Akt. En plads i Sevilla: Til højre er der en dør til en tobaksfabrik. I baggrunden en bro. Til venstre et vagthus. En gruppe soldater slapper af på pladsen og venter på vagtskifte og kommenterer de forbigående. Micaela dukker op, på udkig efter José. Morales fortæller hende, at "José er endnu ikke på vagt" og opfordrer hende til at vente sammen med dem. Hun afviser dem og siger, at hun vil vende tilbage senere. José ankommer med den nye vagt, som tilråbes og efterlignes af en skare gadedrenge.

Da fabriksfløjten lyder, dukker pigerne fra tobaksfabrikken op og udveksler drillerier med de unge mænd på pladsen. Carmen dukker op og synger sin provokerende Habanera om kærlighedens utæmmelige natur. Mændene bønfalder hende om at vælge en kæreste, og efter lidt drilleri kaster hun en blomst til Don José, der hidtil har ignoreret hende, men som nu er irriteret over hendes uforskammethed.

Mens kvinderne går tilbage til fabrikken, vender Micaela tilbage og giver José et brev og et kys fra hans mor. Han læser, at hans mor beder ham vende hjem og gifte sig med Micaela, der trækker sig forlegent tilbage, da hun erfarer dette. Netop som José erklærer, at han er rede til at følge sin mors ønske, strømmer kvinderne ud fra fabrikken i stor ophidselse. Zuniga, der er officer i vagten, erfarer, at Carmen har angrebet en kvinde med en kniv. Da hun bliver afhørt, svarer Carmen med spottende trodsighed; Zuniga beordrer José til at binde hendes hænder, mens han gør klar til at fængsle hende. Carmen er nu alene med José, og hun narrer ham til at løsne sine reb ved at synges en seguidilla, hvor hun synger om en aften med dans og lidenskab med sin elsker, hvem det så end kan være, i Lillas Pastia taverna. Forvirret og nærmest tryllebundet løsner José hendes hænder, og da hun bliver ført bort, skubber hun sin eskorte til jorden og løber leende bort. José bliver anholdt for pligtforsømmelse.

2. Akt. Lillas kro i Pastia: En måned er gået. Carmen og hendes veninder, Frasquita og Mercedes, underholder Zuniga og andre officerer på kroen i Pastia. Carmen er glad for at høre, at José er blevet løsladt efter en måneds tilbageholdelse. Udenfor annoncerer en procession og et kor, at toreadoren Escamillo ankommer. Han inviteres indenfor og præsenterer sig selv med sin "Toreadorsang", og vender sin opmærksomhed mod Carmen, som affejer ham. Folkemængderne og soldaterne fjerner sig fra Lillas Pastia.

Da kun Carmen, Frasquita og Mercedes er tilbage, ankommer smuglerne Dancaire og Remendado og afslører deres planer om at afhænde nogle nyhervedede smuglervarer. Mercedes og Frasquita er ivrige efter at hjælpe dem, men Carmen nægter at være med, da hun vil vente på José. Da smuglerne er gået, ankommer José.

Carmen viser ham en privat eksotisk dans, men hendes sang får følgeskab af et fjernt signalhorn fra kasernen. Da José siger, at han må vende tilbage til sin pligt, håner hun ham, og han svarer hende ved at vise hende den blomst, som hun kastede til ham på pladsen. Carmen er ikke overbevist, og hun forlanger, at han viser sin kærlighed ved at rejse bort sammen med hende. José nægter at desertere, men da han gør klar til at tage afsted, dukker Zuniga op - på udkig efter Carmen.

Zuniga og José kæmper, men bliver adskilt af smuglerne, der vender tilbage og som holder Zuniga tilbage. Eftersom han har angrebet en overordnet officer, har José nu intet andet valg end at slutte sig til smuglerne og Carmen.

3. Akt. Et vildsomt sted i bjergene: Carmen og José kommer ind sammen med smuglerne og deres bytte; Carmen er nu blevet træt af José og siger hånligt til ham, at han skal vende hjem til sin mor. Frasquita og Mercedes forlyster sig med at læse deres spådomme i kortene. Carmen slutter sig til dem og erfarer, at kortene forudsiger hendes og José's død. Kvinderne tager afsted for at aflede tolderne, der overvåger stedet. José holder vagt.

Micaela kommer ind med en guide, på udkig efter José og fast besluttet på at redde ham fra Carmen. Da hun hører et skud, gemmer hun sig i sin angst. Det er José, som har beskudt en ubuden gæst, der viser sig at være Escamillo. Josés glæde over at møde tyrefægteren Escamillo bliver dog vendt til vrede, da Escamillo erklærer sin forelskelse i Carmen, men bliver afbrudt af smuglerne og pigerne. Da Escamillo tager afsted, inviterer han alle til sin næste tyrefægtning i Sevilla. Micaela bliver opdaget, men i første omgang vil José ikke tage afsted med hende, trods Carmens hån, men han går dog med, da han får at vide, at hans mor er døende. Mens han tager afsted, sværgende på at han vil vende tilbage, kan man i det fjerne høre Escamillo, der synger sin toreadorsang.

4. Akt. En plads i Sevilla: I baggrunden ses væggene i et gammelt amfiteater. Zuniga, Frasquita og Mercedes står blandt mængden, der afventer tyrefægternes ankomst. Escamillo og Carmen kommer ind, og de erklærer deres gensidige kærlighed. Escamillo går ind i arenaen, og Frasquita advarer Carmen om, at José er i nærheden, men Carmen er modig og villig til at tale med ham. Alene bliver hun konfronteret med den desperate José. Mens han forgæves bønfalder hende om at vende tilbage til ham, høres jubelråb fra arenaen. Da José gør sit sidste forsøg, kaster Carmen foragteligt ringen, han har givet hende, og begynder at gå ind mod arenaen. José bliver ude af sig selv og dolker hende, og mens Escamillo bliver hyldet af folkemængderne, dør Carmen. José knæler og synger "Ah! Carmen! ma Carmen adorée!", mens publikum forlader arenaen, og José bekender, at han har dræbt den kvinde, han elskede...

OM FORESTILLINGEN.

Carmen handler om dragonen Josés altopslugende kærlighed til sigøjnersken Carmen, der driver ham ud i forbrydelse. Han bliver desertør, smugler samt røver, og til sidst dræber han sin elskede, da hun ikke vil have ham. Over for ham står en stærk kvinde Carmen, for hvem friheden til selv at vælge kærligheden betyder mere end selve livet.

Det er en af verdens mest spillede operaer, der her præsenteres i anledning af den nu afdøde italienske film- og sceneinstruktør Franco Zeffirellis 100 års fødselsdag. For at fejre fødselsdagen blev hans tre versioner af *Carmen* for første gang sat sammen i en "best of"-version.

(*) Sidesættet malet til førsteudgaven og det store antal mennesker og brede bevægelser, der prægede den originale produktion, er sat tilbage på scenen. Højdepunkter fra iscenesættelserne fra 2003 og 2009 er dygtigt kombineret med dette. 2022-produktionen er derfor noget, der aldrig er set før, som endda medtager scenografiens elementer, der ikke er blevet realiseret i de tidligere iscenesættelser, men som oprindeligt var planlagt af Zeffirelli.

Crescendo-Magazine skrev: "Med perfekt diktion er Elīna Garančas boheme et sandt scenedyr, der laver med grin med livet med glans, håner sin kæreste, som lige er kommet ud af fængslet, med sarkastisk 'taratata' og derefter vover at møde en ugunstig skæbne med en usandsynlig selvtillid."

Uropført Opéra-Comique, Paris 1875.
Det Kgl. Teater 24.04.1887.

Tekst: *Walter Planhof*